

Har Forneby i Möklinta haft en martyr?

Johansson, Carl August,

25 A e c Br. Föl.

National Library
of Sweden

Hist.
Krig 1914/19
Polit.
(Pr.)
FOL

Har Forneby i Möklinta haft en martyr?

Eftertryck förbjudes.

År 1738 i Februari skulle hava avrättats i Sala en ung hemmansägare från Forneby, anklagad för mord å sin granne; så har sagnen av de gamla förkunnat det.

De voro båda i Sala samma dag, och då det blev mot aftonen träffades de i en handelsbod och den som sedan dömdes som mördare yttrade till den andra ungefär följande: »Nog kör du förr ut ur sta'n än jag, men jag skall nog komma framför dig hem», vägen gick då genom skog och mossar det mesta sedan de kört utav Åby—Sala vägen och han höll också sina ord, och körde om honom på mossen utan att i mörkret se efter om han levde i sin skrinda. Då den mördades hästar sedan framkom till Forneby, satt krösvennen död i skrindan — ihjälstucken. Den ovannämnde hemmansägaren dömdes trots sitt nekande skyldig, och avrättades, endast 32 år gammal.

8 år därefter blev den skyldige upptäckt, en soldat, som då hade av ånger påtagit sig detta, då han stod anklagad för andra brott, att han samma afton som den mördade körde ut ur staden, mött honom och därvid nedstuckit honom samt fortsatt vidare sin gång, under det den andres hästar fortsatte hem med den döde krösvennen — — —.

Här kommer man ovillkorligen att tänka på en bland dessa 144,000 av Israels 12 stammar, som blivit tecknade med »Guds insegel», som likt den störste ljusbäraren i världen fått av den mänskliga domstolen en *orätt dom* och blivit för sanningens skull, för Guds ord och Jesu vittnesbörds skull (han vittnade endast om sanningen) avlivad. Här krävdes alltså en ny lag, den kom ock men först efter en s. k. 70-årig babylonisk fångenskap med parti-strider mellan Hattar och Mössor, statsvälningen och hungersnöd samt Finlands och Ålands förlust vid fredsslutet samt även 70,000 man, blomman av Sveriges befolkning, alla ogifta unga män mellan 18—25 år. Min egen morfar, född år 1788, var med tre gånger vid lott-dragning i Mök'inta sockenstuga; bland andra som avreste var det två ynglingar från Västan-kil, den ena yttrade skämtsamt: »Nu är det tider att leva uti, dåligt har det varit förut.» Han återkom aldrig mera till sin hembygd. Är då dessa martyrs tal inom den kristna världen fulltecknat intill våra dagar, och kommer hämnden i hela sin gestalt eftersom i våra dagar så mycket blod får flyta i de kristna länderna? Det vet endast Han som världar har till rike.

Men under alla dessa blodsskulder, dessa fasans skri, strålar dock kanske härligare än förr bilden av Sveriges avlidna monark Konung Oscar den II livsgärning inrymt i hans sköna valspråk: »Brödrafolkens väl», och då en gång Kristi rikets segertåg gått fram genom världen och regenterna fått *Domsrätt* framför *Svärdsrätt given*, skall hans livsgärning såväl som hans rådgivares Charles Lundeborgs och Karl Staafs, stråla som världshistoriens största bragd, likt en återklang av änglavärldarnas harpor bortom brusande världshav. Emellertid visar dock Guds heliga ord i Uppenbarelsebokens 20 kapitel (enligt 1878 års bibelöversättning) att fastän regenter har fått sig *Domsrätt* och förverkligat den, och folken bildat kedjor = föreningar, att taga vara på sina intressen likaväl Satan skall slippa lös för en liten tid (den onda förstörelselustan i människonaturen) och *församla folken till strid från jordens hela bredd*. Mag och Cognac (de stridande parterna med olika uppfattningar om rätten). Söderns folk: fransmän, tyskar, österrikare, indier, afrikaner. Västerut: engelsmän, kanadeser m. fl. Österut: turkar, japaner m. fl. Nordens: finnar, nordryssar m. fl. och deras tal som sanden i havet. Kains och Abels handlingssätt går alltså igen i världen intill våra dagar. Gå då därför ej förbi den väg som leder till Edens lustgård, om du någonsin kan tänka dig ett folk vandra över våra gravar som Herren Gud är sol och sköld åt; kan regera med, kan få sitt *erla* och *serla* regn i rätt tid, få svärden smidas till plogbillar.

Det var för mer än två år sedan som franska ingenjörer sökte återerövra detta försvunna Eden, i bokstavlig mening, genom kanalisering och bevattning av den s. k. Babylonslätten, där i historisk mening det försvunna paradiset legat, och göra den fruktbarande. Men i andlig mening har nog ordet Eden en långt större och vidsträcktare betydelse för människosläktets sanna och ädla utveckling än den bokstavliga. Sök därför att återerövra det. Det är endast Du blyga, ofördärvade, oskuldfulla tjärna och Du redbara ungersven som kan göra det. Kom i håg att Eden — Trohetslöftet är din »första kärlek» raka vägen till Edens lustgård. Det är I som skall med den kedjan i eder hand binda draken som förstör jorden — lustgården, ja, bilda den kedja som ingen stormaktsarmé kan omringa; sträcka sig till kristenhetens alla folk och likt regnbågen binda samman himmel och jord. Vakten eder för en annan väg! Då kommer arvsynden att fortleva åt edra efterkommande och Guds vrede såsom en förtärande eld över människosläktet! Kom i håg Uppenbarelsebokens 2 kapitel, 4 och 5 vers: »Men jag haver det emot Dig att Du övergav din »Första kärlek», kom därifrån i håg varifrån Du har fallit och bättra Dig, och gör de första gärningarna, annars vill Jag komma till Dig och bortrycka Din ljusastake från sitt rum, om Du icke bättrar Dig». Kom ihåg att Herren Gud är en stark Gud som kan både skydda och straffa; det visar Messinas undergång, 130,000 människor satta i dödens famn, och det hela endast några sekunders verk, ingen millionhär med alla sina vapen kan utföra något dylikt på denna korta tid och få sådana djupa remnor som jordbävningen gjorde, krigsfartyg och krigsknektar kunde ingenting uträtta medan katastrofven pågick, endast hospitalsbyggnaden står orubbad. De, som av människor inspärrats och ansågs vådliga voro dock av Guds ögon värda livet. Ja själva krigshärarna vid Torschalda, både turkar och bulgarer, sträcka sina vapen som usla krigsfångar då koleran angriper dem. »Försmår du då i unga år din glädjes väg, måste du gå korsets väg». Kristus kom i världen för att visa människorna en annan väg till Guds boning då paradiset var förlorat, det var lidandets väg. Har du då gått förbi det vägsäl på din levnadsstig, som drager till Edens lustgård; måste du såsom en konung Gustaf II Adolf vänta på sin Ebba Brahe, lik den store tänkaren och andeskådaren Emanuel Swedenborg (han som vars stoft den Svenska Vetenskapsakademien nyligen återbördat åt fosterjorden) vänta på sin Erementia, den frejdade Polhems dotter, som en adelsman beröfvade honom, men som han sedan såg att hon jublande skulle möta honom igen vid evighetens tröskel, och alla stå på sin rätta plats i den himmelska Edens lustgård; ehuru här i tiden för tidig död, intriger eller fattigdom skilt dess banor åt. Måtte då den avlidne konungens sköna valspråk: »Brödrafolkens väl» ljuda genom länder där nu krigets hemska fackla blossar, och även dess ungdom hitta vägen till Edens lustgård! Då skall också en dag ljuda genom världen: »Se Guds boning bland människorna!

Kolpelle och Möklinta i Nov. 1914.

Carl August
C. A. Johansson.

